

EKOTURISM – EN MÖJLIGHET ATT BEVARA BIOLOGISK MÅNGFALD!

PETER FREDMAN

Intresset för turism och resande har ökat kraftigt i takt med det moderna samhällets framväxt. År 2012 uppmättes en miljard internationella resor i världen, och utvecklingen förväntas fortsätta även om klimatförändringar, pandemier och politisk instabilitet begränsar människors möjligheter att resa och uppleva platser utanför sin vanliga omgivning. Frågan är om turismen kan bidra positivt till den biologiska mångfalden och bevarandet av arter.

Naturupplevelser av olika slag är en av de viktigaste reseanledningarna. I en rapport från 2020 lyfter organisationen Visit Sweden fram naturturism som ett sätt att koppla från teknik och njuta av en långsammare livstakt, något som förväntas bli alltmer populärt. Studier har visat att människor som får berikande upplevelser av djur och natur också utvecklar positiva tankar om dem, vilket i förlängningen kan leda till ett mer miljövänligt beteende. Det kan exempelvis gälla i situationer då turister får lära sig om den biologiska mångfalden och dess betydelse under en guidad tur eller besök i en nationalpark. Just lärande är något som ekoturismen tar fasta på.

Begreppet ekoturism myntades på 1980-talet, delvis till följd av en framväxande miljömedvetenhet, men också som ett uttryck för besöksnäringens behov av en mer miljövänlig framtoning. Huruvida resor till avlägsna, av människan relativt opåverkade områden bidrar till en bättre miljö kan naturligtvis ifrågasättas och har varit föremål för mycket diskussion. Ekoturismen har också beskyllts för att grönmåla verksamheter som inte är miljömässigt hållbara. Men ser vi till möjligheterna med ekoturism så finns en stor potential att påverka både besöksnäringen i stort och enskilda konsumenter i en mer hållbar riktning.

Ekoturism är en form av turism som skyddar naturen genom att ta hänsyn till resmålets begränsningar. Den internationella ekoturismföreningen (TIES) definierar ekoturism som ”responsible travel to natural areas that conserves the environment, sustains the well-being of the local people, and involves interpretation and education”. I Sverige finns en särskild certifiering för ekoturism, Nature's Best, som är en hållbarhetsmärkning för naturbaserade upplevelser. Den bygger på sex grundprinciper som handlar om att:

- 1) respektera resmålets begränsningar, dvs. minsta möjliga slitage på natur och kultur
- 2) gynna den lokala ekonomin till gagn för resmålets välmående
- 3) miljöanpassa hela verksamheten för att minska miljöbelastningen
- 4) aktivt bidra till natur- och kulturskydd för att gynna biologisk mångfald
- 5) satsa på upptäckarglädje, kunskap och respekt, bl.a. genom kunniga guider, samt
- 6) kvalitet och trygghet på resan genom ett gott värdskap.

Företaget Vildmark i Värmland erbjuder flottfärder på Klarälven som är kvalitetsmärkta med Nature's Best. Foto: Peter Fredman.

Sett till den totala besöksnäringen utgör ekoturismen bara en mindre del, kanske någon procent, men mycket talar för att ett ökat intresse för naturupplevelser under semestern mer generellt kan bidra till naturens bevarande. Effekterna av coronapandemin har också medfört att fler upptäckt naturen i sin närhet. Det talar för att principerna för ekoturism kan vinna ett bredare gehör framöver. Genom ett ökat fokus på lokala förhållanden, lärande och kvalitet (framför kvantitet) finns potential att utveckla besöksnäringen i en mer hållbar riktning. Till gagn också för den biologiska mångfalden.

LÄS MER:

Fennell, D.A. 2020. *Ecotourism*. Routledge.

Gössling, S. & Hultman, J. 2006. *Ecotourism in Scandinavia. lessons in theory and practice*. CABI Publishing.

The International Ecotourism Society: <https://ecotourism.org/>

Märkningen *Nature's Best:* <https://naturturismforetagen.se/natures-best/>